

Methode van zwermverhinderling

Er zijn in de bijenliteratuur vele manieren beschreven om het zwermen te voorkomen. Separeren is een van die manieren. In eerste instantie ging daarbij de aandacht vooral uit naar naar het voorkómen van zwermen, de laatste tijd komen ook teelaspecten naar voren. Er volgt nu een beschrijving van een behandelingsmethode waarmee wij al jaren het zwermgedrag van de volken met succes beteugeld hebben en ook bewust aandacht konden geven aan selectie.

Separeren

Separeren is toepasbaar op normaal gezonde volken die die tenminste twee broedbakken bezetten. Het tijdstip van separeren ligt rond de 20ste mei, al naar gelang de weersgesteldheid. Komt men daarbij belegde doppen tegen, dan het hele volk nakijken en alle doppen wegbreken. Zoek de koningin op en plaats haar in de onderbak met het raam waarop ze is gevonden met de opzittende bijen (hofstaat). Hang vervolgens ook alle ramen met gesloten en uitlopend broed met opzittende bijen in de onderbak. Doe er ook een raam met voer bij zodat er voldoende voer aanwezig is. Vul de onderbak eventueel aan met lege ramen. Zet op de onderbak een honingkamer, deels met kunststraat, zodat de koningin ruimte heeft om door te gaan met leggen. Hier bovenop komt de separator. Dit is een houten raamwerk met gaas en met een vliegopening, waarmee het volk tijdelijk in tweeën gedeeld kan worden. Losse houten plaatjes op het gaas maken de scheiding compleet. Alleen de warmte straalt dan nog door naar boven. (Wanneer je later de houten plaatjes van het gaas weghaalt, kunnen de bijen weer voedsel en dus nestgeur uitwisselen, waardoor het verenigen in principe zonder problemen verloopt.) De opening met gaas in het midden wordt dus afgesloten met een stukje triplex of board. Het vlieggat van de separator wordt geopend. Boven dit vlieggat hangt men een blauw of geel gekleurd plaatje ($\pm 10 \times 10$ cm). Boven de separator komt de bak met al het open broed en de opzittende jonge bijen.

Na het separeren

Alle vliegbijen komen in de onderbak terecht wanneer bovenstaande operatie wordt uitgevoerd bij dracht en goed vliegweer. Het halen gaat normaal door, de

koningin blijft aan de leg en alle zwermaspiraties worden opgegeven. Het volk groeit door en blijft halen bij dracht.

In de bovenbak blijven alleen de huisbijen (jonge bijen) over. Zij voelen zich spoedig moerloos en zetten redcellen aan. In de loop van de eerste dagen promoveert een deel van de bijen tot vliegbij (haalbij).

Zwermverhinderling en selectie

Na negen dagen kan/moet men beslissen of men naast zwermverhinderling ook werk wil maken van selectieteelt. Door alle doppen in de bovenbak te breken en er een raam open broed in te hangen van een volk waarvan men wil natelen, kan een koningin verkregen worden met de gewenste eigenschappen. Ook is het mogelijk om een moer van elders te betrekken en deze via een invoerkooitje in te voeren - zowel bevrucht als onbevrucht.

Weer naar één volk

Als de moer in de bovenbak uitloopt, worden de resterende doppen door de bijen opgeruimd - geen angst voor zwermen. Zodra het moertje boven de separator een mooie plak gesloten broed heeft, neemt men de beslissing welke van de twee koninginnen wordt aangehouden. Als bovenin gesloten broed aanwezig is, de separator openen door het plaatje board of triplex weg te nemen. De nestgeuren van de volken onder en boven het gaas in de separator vermengen zich. Na vier dagen verwijdert men de moer die men niet wil aanhouden en de twee volken worden verenigd door de separator te verwijderen. Een krant met gaatjes erin gemaakt, geeft extra zekerheid bij het verenigen. Het gekleurde plaatje hangt men na het verenigen bij het vlieggat van de onderbak om de bijen uit de bovenbak de weg te wijzen.

Groot voordeel van deze aanpak is dat men bij dracht kan oogsten, vooral als het oorspronkelijke volk goed op sterkte was en men op de onderbak een honingkamer onder de separator geplaatst heeft. Door deze methode te gebruiken kan men op eenvoudige wijze aan koninginnenteelt doen.